

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Pavla Tomana a sudcov JUDr. Jozefa Kanderu a JUDr. Pavla Farkaša na verejnom zasadnutí konanom dňa 30. júla 2008 v Bratislave, v trestnej veci proti obžalovanému **J. B.**, pre trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 5 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006, o odvolaní obžalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Nitre zo dňa 20. septembra 2007, sp. zn. 1 T 21/02, rozhodol

t a k t o :

Podľa § 258 ods. 1 písm. e/, ods. 2 Tr. por. účinného do 1. januára 2006, napadnutý rozsudok **sa z r u š u j e** vo výroku o treste a spôsobe jeho výkonu.

S prihliadnutím na § 259 ods. 3 Tr. por. účinného do 1. januára 2006 obžalovaný **J. B.**, nar. 24. apríla 1965 v Šali,

s a o d s u d z u j e :

Podľa § 250 ods. 5 Tr. zák. s použitím § 35 ods. 1, § 40 ods. 1 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006, na trest odňatia slobody vo výmere 2 (dva) roky.

Podľa § 58 ods. 1 písm. a/, § 59 ods. 1 Tr. zák., účinného do 1. januára 2006, sa výkon uloženého trestu podmienčne odkladá na skúšobnú dobu v trvaní 5 (päť) rokov.

O d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom Krajského súdu v Nitre bol obžalovaný J. B. uznaný za vinného z trestného činu podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 5 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 (v bode 1/) a trestného činu marenia konkurzného alebo vyrovnacieho konania podľa § 256c písm. a/ Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 (v bode 2/), na tom skutkovom základe, že

1/ hoci vedel, že firma J., spol. s.r.o., v ktorej bol jediným spoločníkom a zároveň konateľom, nebola schopná plniť záväzky vyplývajúce z úverovej zmluvy, uzavrel v T., dňa 5. mája 1993, so S. Š. S. v B., mestská pobočka v T., úverovú zmluvu číslo X., na sumu 25 000 000 Sk, za účelom nákupu obchodného tovaru, ktorý však firma J., spol. s.r.o., nenakúpila a k vyčerpaniu poskytnutého úveru došlo s jeho vedomím inou osobou, pričom úverové peňažné prostriedky v lehote splatnosti do 30. júna 1993, ani neskôr v celej výške neuhradil a spôsobil tak S. S., a.s., škodu v sume 7 389 736,20 Sk,

2/ ako fyzická osoba podnikajúca pod obchodným menom J. B. „U.“ so sídlom podnikania G., D. - Z. č. X., potom, čo bol v dňoch 21. septembra 2001, 13. novembra 2001, 21. novembra 2001, 22. novembra 2001 a 11. decembra 2001 osobne a písomne vyzvaný na súčinnosť predbežným správcom JUDr. S. J. vo veci vyhlásenia konkurzu na jeho osobu, uznesením Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 5 K 284/00, zo dňa 4. júna 2001, na tieto výzvy nereagoval a žiadané písomnosti predbežnému správcovi nepredložil, pričom tak konal v rozpore s ustanovením § 9d ods. 4 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších zmien a doplnení.

Krajský súd za to podľa § 250 ods. 5 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 uložil obžalovanému trest odňatia slobody vo výmere 5 rokov, pričom obžalovaného zaradil pre výkon trestu podľa § 39a ods. 3 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 do I. nápravno-výchovnej skupiny.

V zákonnej lehote určenej v ustanovení § 248 ods. 1 Tr. por. účinného do 1. januára 2006, podal proti tomuto rozsudku odvolanie obžalovaný J. B., a to prostredníctvom svojho obhajcu.

Obžalovaný v dôvodoch svojho odvolania uviedol, že nesúhlasí s napadnutým rozhodnutím, pretože sa necíti byť vinným zo spáchania skutku v bode 1/. Uviedol v podstate argumentáciu, ktorú prezentoval vo svojich obhajobných tvrdeniach počas celého trestného konania. Je pravdou, že si vzal úver v sume 25 000 000 Sk, a že tento riadne nesplatil. Neskôr však splatený bol, pričom sporiteľňa si neuplatnila záložné právo, a teda nevyužila všetky právne možnosti smerujúce k návratnosti úveru. Doklady k predmetnej úverovej zmluve nepredkladal S. S. v T. on, ale J. R. spoločne s D. D. On sám úverové finančné prostriedky nečerpал a ani nepredkladal sporiteľni žiadne faktúry slúžiace na ich čerpanie. Žiaden tovar nekupoval, ani nepredával a on sám nemal z toho žiaden finančný prospech. Poukázal tiež na okolnosti svedčiace o nedostatkoch v práci zodpovedných pracovníkov sporiteľne.

Spáchanie skutku v bode 2/ nenamietal, svoje konanie ľutuje, avšak na druhej strane je toho názoru, že stupeň spoločenskej nebezpečnosti jeho konania nebol tak vysoký, aby muselo byť právne posúdené ako trestný čin podľa § 256c písm. a/ Tr. zák.

S poukazom na uvedené okolnosti obžalovaný navrhol, aby najvyšší súd napadnutý rozsudok podľa § 258 ods. 1 písm. b, písm. d/, písm. e/ Tr. por. v celom rozsahu zrušil, a aby ho spod obžaloby vo vzťahu ku skutku v bode 1 podľa § 226 písm. a/ Tr. por. a vo vzťahu ku skutku v bode 2/ podľa § 226 písm. b/ Tr. por. oslobodil.

Zástupca generálneho prokurátora Slovenskej republiky na verejnom zasadnutí odvolacieho súdu sa v celom rozsahu stotožnil s rozsudkom krajského súdu, ktorý považuje za správny a zákonný. Navrhol preto, aby najvyšší súd odvolanie obžalovaného ako nedôvodné zamietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na základe podaného odvolania podľa § 254 ods. 1 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006, preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť všetkých výrokov napadnutého rozsudku, ako i konanie, ktoré mu predchádzalo. Zistil, že krajský súd pokiaľ ide o výrok o vine obžalovaného rozhodol správne a v súlade so zákonom.

V rámci zisťovania a ustálenia skutkového stavu, krajský súd vykonal na hlavnom pojednávaní všetky potrebné a dostupné dôkazy, tieto následne jednotlivo aj vzájomne vyhodnotil a dospel tak ku správny a úplným skutkovým záverom, ktoré aj podľa názoru odvolacieho súdu plne zodpovedajú výsledkom vykonaného dokazovania ako aj právnenému

názoru vyjadreného v ostatnom uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 18. júla 2007, sp. zn. 1 To 8/2007. V odôvodnení napadnutého rozsudku potom krajský súd vyložil, ktoré skutočnosti vzal za dokázané, a o ktoré dôkazy svoje skutkové zistenia oprel a akými právnymi úvahami sa spravoval pri hodnotení vykonaných dôkazov. Z odôvodnenia rozsudku je tiež zrejmé, ako sa súd vyrovnal s obhajobou obžalovaného a akými právnymi úvahami sa spravoval, keď posudzoval dokázané skutočnosti podľa príslušných ustanovení zákona v otázke viny.

Najvyšší súd Slovenskej republiky si preto v celom rozsahu osvojil skutkové závery prvostupňového súdu a v podrobnostiach odkazuje na odôvodnenie napadnutého rozsudku. Aj podľa názoru odvolacieho súdu predmetné skutky v bodoch 1/ a 2/ sa stali tak, ako to správne zistil a ustálil na základe vykonaného dokazovania prvostupňový súd. Odvolacie námietky obžalovaného prezentované v tom zmysle, že sa necíti byť vinným zo spáchania trestného činu podvodu najvyšší súd nepovažoval za dôvodné, pretože takáto jeho obhajoba bola vykonaným dokazovaním jednoznačne vyvrátená.

Odvolací súd nemá pochybnosti o tom, že oba skutky tak ako sú uvedené v bodoch 1/ a 2/ napadnutého rozsudku obžalovaný J. B. spáchal. Z výsledkov vykonaného dokazovania nepochybne vyplýva záver, že v inkriminovanom čase ako súkromný podnikateľ, konateľ spoločnosti J., spol. s r.o., uzavrel dňa 5. mája 1993 so S. S., mestskou pobočkou v T. úverovú zmluvu na sumu 25 000 000 Sk, za účelom nákupu obchodného tovaru, pričom mal vedomosť, že faktúry neuhradí, keďže nedisponoval finančnými prostriedkami. V nadväznosti na to došlo s jeho vedomím k vyčerpaniu celého úveru inou osobou (v bode 1).

Rovnako tiež dokazovaním bolo nepochybne preukázané, že uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 5 K 284/00 zo dňa 4. júna 2001, bolo na neho ako podnikajúcu fyzickú osobu vyhlásené konkurzné konanie, pričom na opakované osobné i písomné výzvy na predloženie relevantných písomností nereagoval, čím konal v rozpore s ustanovením § 9 d ods. 4 Zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní (v bode 2/).

Skutkový stav bol súdom prvého stupňa správne ustálený na základe výpovedí celého radu svedkov – zástupcov resp. pracovníkov poškodenej S. S. a.s., ktorí vypovedali nie len k výške spôsobenej škody, metodike pri schvaľovaní finančných úverov, ale aj k spôsobu konania obžalovaného.

Výpoveď obžalovaného, výpovede svedkov i listinné dôkazy, vzájomne korešpondujú a jednoznačne potvrdzujú, že obžalovaný mal vedomosť o čerpaní úverových prostriedkov J. R. a D. D., pričom sám najmenej v jednom prípade podpísal faktúru na základe ktorej bol úver čerpaný. Obžalovaný nepochybne už pri podpise úverovej zmluvy musel vedieť, že svoj dlh nebude schopný splatiť. Svojim konaním spôsobil celkovú škodu vo výške 7 389 736,20 Sk, pretože úver bol len čiastočne inou osobou splatený.

Najvyšší súd Slovenskej republiky zdôrazňuje, že už uviedol svoje právne stanovisko vo svojom predchádzajúcom rozhodnutí v predmetnej trestnej veci zo dňa 18. júla 2007, sp. zn. 1 To 8/2007, na ktoré v plnom rozsahu poukazuje.

Podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky krajský súd nepochybil ani pri právnom posúdení konania obžalovaného, keď ho uznal za vinného v bode 1/ zo spáchania trestného činu podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 5 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 a v bode 2/ zo spáchania trestného činu marenia konkurzného alebo vyrovnacieho konania podľa § 256c písm. a/ Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 a v tomto smere poukazuje v plnom rozsahu na dôvody napadnutého rozsudku.

Na druhej strane krajský súd sa náležite nevysporiadal s otázkou trestu uloženého obžalovanému. Pre trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 5 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006, je stanovená trestná sadzba trestu odňatia slobody vo výmere od 5 do 12 rokov. Odvolací súd považuje uložený trest odňatia slobody obžalovanému i keď na spodnej hranici trestnej sadzby vo výmere 5 rokov, i tak za neprimerane prísny, a to najmä vzhľadom na neprimeranú dĺžku trestného konania v dôsledku jeho prierahov zo strany orgánov činných v trestnom konaní.

V tejto súvislosti treba zdôrazniť, že obžalovaný spáchal trestný čin podvodu v roku 1993 a trestné stíhanie bolo pre tento skutok začaté dňa 17. októbra 2000. Obžaloba bola podaná Krajskému súdu v Nitre dňa 23. augusta 2002, ktorý určil termín hlavného pojednávania dňa 24. októbra 2002 na 17.-20. februára 2003. Odsudzujúci rozsudok bol potom vyhlásený dňa 21. októbra 2004. Z obsahu trestného spisu vyplýva, že hlavné pojednávanie muselo byť viackrát odročované najmä z dôvodu neprítomnosti predvolaných svedkov. V nadväznosti na to bola vec predložená Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky

na rozhodnutie o odvolaní obžalovaného. Odvolací súd uznesením zo dňa 1. júna 2006 rozsudok krajského súdu zrušil a vec vrátil tomuto, aby ju znovu prejednal a rozhodol. Krajský súd opätovne rozhodol rozsudkom zo dňa 23. januára 2007, ktorý rozsudok bol v rámci odvolacieho konania najvyšším súdom opätovne uznesením zo dňa 18. júla 2007 zrušený a vec bola vrátená prvostupňovému súdu opäť na nové prejednanie a rozhodnutie. Ostatné rozhodnutie krajského súdu je z 20. septembra 2007 a vec bola predložená najvyššiemu súdu na rozhodnutie o odvolaní obžalovaného 24. októbra 2007. Neúčast' na verejnom zasadnutí odvolacieho súdu určenom na deň 14. mája 2008, ospravedlnil obhajca obžalovaného pre kolíziu s termínom konania v inej trestnej veci spolu so žiadosťou o určenie nového termínu verejného zasadnutia až po 17. júni 2008, keďže od 27. mája 2008 až do tohto dátumu sa zúčastní kúpeľnej liečby.

Z vyššie uvedeného rozboru priebehu konania vyplýva, že od spáchania trestného činu podvodu po vynesenie ostatného (napadnutého) rozsudku krajského súdu uplynulo viac ako pätnásť rokov a od začatia trestného stíhania obžalovaného takmer osem rokov.

Primeranosť dĺžky konania nemožno vyjadriť numericky v zmysle určenia lehoty jeho trvania, ale je nutné túto skúmať a preverovať pri každom prípade jednotlivo vo svetle konkrétnych okolností veci. V tejto súvislosti treba pripomenúť, že kritériami podľa ktorých možno posudzovať primeranosť dĺžky trestného konania sú charakter prejednávanej veci, najmä jej zložitosť, závažnosť, rozsiahlosť, či obťažnosť dokazovania, spôsob správania účastníkov v priebehu konania, prípadné zvláštne okolnosti, ktoré môžu spôsobiť prieťahy v konaní. Pri uvážení vyššie uvedených kritérií má najvyšší súd za to, že vec obžalovaného J. B. v primeranej lehote prejednaná nebola.

V danej súvislosti je treba uviesť, že trestnú činnosť obžalovaného nie je možné označiť za rozsiahlu. Trestne stíhaný je pre dva skutky, jedná sa o činy spáchané jednou osobou. Zložitosť tohto prípadu teda neprekračuje rámec obdobných trestných vecí. Taktiež proces dokazovania v posudzovanej veci nevykazuje rysy výnimočnosti spôsobujúcu potrebu konať trestné stíhanie po dobu dlhšiu než je obvyklé. Pri posudzovaní zložitosti dokazovania vo veci obžalovaného je významné mať na zreteli aj skutočnosť, že ten sa už v prípravnom konaní v podstate po skutkovej stránke k žalovanému konaniu priznal, ako na to poukázal aj krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku.

Pokiaľ sa týka správania obžalovaného v priebehu konania treba uviesť, že on sám neprispel k predĺženiu konania, avšak príčinami týchto predĺžení v každom jednotlivom prípade bola jednak neúčast' predvolaných svedkov na hlavných pojednávaniach konaných pred krajským súdom. Tieto hlavné pojednávania potom nebolo možné konať v termínoch na ktoré boli nariadené a museli byť odročené na neskôr. Najvyšší súd taktiež analyzoval dĺžku konania z hľadiska opakovane vykonávaného odvolacieho konania, ktoré taktiež spôsobilo nezanedbateľné predĺženie tohto trestného konania. Je teda možné zhrnúť, že nedostatky v činnosti súdu zapríčinili predĺženie trestného konania v neúmernom rozsahu a rozhodujúcim spôsobom ovplyvnili celkovú dĺžku trestného konania.

Vzhľadom na uvedené je zrejmé, že zo strany orgánov činných v trestnom konaní nepochybne došlo k neprimeraným priet'ahom v konaní čím bolo porušené právo obžalovaného J. B. na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, ako aj právo na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Z tohto pohľadu Najvyšší súd Slovenskej republiky považoval za potrebné kompenzovať porušenie práva na primeranú dĺžku konania zmiernením trestu obžalovaného. Ako je to zrejmé z odôvodnenia napadnutého rozsudku krajský súd, ktorý rozhodoval o treste ukladanom obžalovanému, pri svojich úvahách o spôsobe a rozsahu jeho potrestania dĺžku jeho trestného stíhania neopomenul, keď v časti pojednávajúcej o rozhodovaní o treste obžalovaného uviedol dĺžku trvania trestného stíhania, ako faktor spôsobilý ovplyvniť ukladaný trest či jeho výšku.

Podľa názoru odvolacieho súdu prvostupňový súd však túto skutočnosť nezohľadnil pri ukladaní trestu obžalovanému dostatočne, a aj trest odňatia slobody uložený obžalovanému krajským súdom vo výmere päť rokov nepodmienečne považuje za neprimerane prísny.

Najvyšší súd Slovenskej republiky pred svojim rozhodnutím doplnil dokazovanie oboznámením aktuálneho odpisu registra trestov obžalovaného, podľa ktorého je zrejmé, že od odsúdenia Okresným súdom v Galante pre trestný čin ublíženia na zdraví podľa § 224

ods. 1, ods. 2 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 v roku 1992 žiadne ďalšie odsúdenie evidované nie je.

Podľa § 2 ods. 4 Tr. por. orgány činné v trestnom konaní musia trestné veci prejednávať čo najrýchlejšie a musia dôsledne zachovávať občianske práva zaručené ústavou.

Podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonaným dôkazom.

Ak by konanie prebiehalo bez prietáhov, došlo by k jeho skončeniu v primeranej lehote a nie až po takmer pätnástich rokoch od spáchania prvého skutku a takmer sedem rokov od skutku v bode 2/.

Týmito úvahami sa riadil Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací, keď dospel k záveru, že trest vymeraný obžalovanému na dolnej hranici trestnej sadzby je zrejme neprimeraný, najmä vzhľadom na dĺžku času, ktorý uplynul od spáchania prerokúvanej trestnej činnosti a tiež vzhľadom na dĺžku trestného konania, ktoré nezavinením obžalovaného trvalo takmer šesť rokov.

Podľa § 40 ods. 1 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006, ak má súd vzhľadom na okolnosti prípadu alebo vzhľadom na pomery páchatel'a za to, že by použitie trestnej sadzby odňatia slobody ustanovenej týmto zákonom bolo pre páchatel'a neprimerane prísne, a že možno účel trestu dosiahnuť i trestom kratšieho trvania, môže znížiť trest odňatia slobody pod dolnú hranicu trestnej sadzby ustanovenej týmto zákonom.

Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 258 ods. 1 písm. e/, ods. 2 Tr. por. účinného do 1. januára 2006, napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil v časti výroku o treste a spôsobe jeho výkonu a s prihliadnutím na § 259 ods. 3 Tr. por. obžalovanému podľa § 250 ods. 5 Tr. zák. s použitím § 35 ods. 1, § 40 ods. 1 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006, uložil trest odňatia slobody vo výmere dvoch rokov s podmieneným odkladom jeho výkonu na skúšobnú dobu v trvaní päť rokov (§ 58 ods. 1 písm. a/, § 59 ods. 1 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006) v presvedčení, že takto uložený trest splní svoj účel tak z hľadiska

prevýchovnej požiadavky zákona, ako aj z hľadiska naplnenia požiadaviek špeciálnej i generálnej prevencie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky mal pri ukladaní trestu odňatia slobody obžalovanému na zreteli ustálenú súdnu prax, podľa ktorej pod okolnosťami prípadu treba rozumieť nie len okolnosti činu, ale aj tie ďalšie okolnosti, ktoré nemajú súvislosť len so samotným skutkom a jeho právnym posúdením, ale aj s jeho prerokúvaním podľa ustanovení Trestného poriadku.

V prerokúvanej trestnej veci sa vyskytli také okolnosti spočívajúce v prieťahoch v konaní, ktoré neboli zavinené obžalovaným, že by ukládanie trestu odňatia slobody v rámci základnej trestnej sadzby v rozmedzí piatich až dvanástich rokov bolo pre páchatel'a neprimerane prísne, a že účel trestu možno dosiahnuť uložením trestu kratšieho trvania s podmiennečným odkladom jeho výkonu na prísnejšiu skúšobnú dobu.

Pri ukladaní trestu odvolací súd vzal do úvahy v súlade s ustanovením § 58 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. predovšetkým osobu obžalovaného, ktorý sa už nedopustil v predchádzajúcom období žiadnej protiprávnej činnosti a hľadá sa na neho ako na netrestanú osobu.

Výkon uloženého trestu odňatia slobody mu najvyšší súd podmiennečne odložil na skúšobnú dobu (§ 59 ods. 1 Tr. zák.) v trvaní päť rokov, pretože túto dobu považoval vzhľadom na osobu obžalovaného a okolnosti prípadu za primeranú.

Z týchto dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol na základe odvolania obžalovaného J. B. tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný riadny opravný prostriedok.

V Bratislave 30. júla 2008

Vypravoval: JUDr. Pavol Farkaš

JUDr. Pavol T o m a n, v. r
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Kristína Cíhová